

เทศน์เช้า วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๔

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแกว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

มนุษย์เกิดมาทุกคนปรารถนาความสุข การเกิดเป็นมนุษย์นี่เป็นอริยทรัพย์ ดีกว่าเกิดใน
วัฏฏะ ดีกว่าเกิดในอบายภูมิ เห็นไหม นี่เกิดเป็นเทวดา อินทร์ พรหม ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติยังอยาก
เกิดเป็นมนุษย์

ฉะนั้น การเกิดเป็นมนุษย์นี่เป็นอริยทรัพย์ คนเกิดมาแล้วปรารถนาความสุข เกลียดความ
ทุกข์ พอปรารถนาความสุข เกลียดความทุกข์ แต่ไม่เข้าใจว่าอะไรเป็นสุขแท้ และอะไรเป็นสุข
เทียม เหมือนกับเราพบมิตรแท้ มิตรแท้จะดูแลเราเมื่อเราลี้ภัย มิตรแท้จะช่วยเหลือเรา
ต่อเมื่อเราลี้ภัย มิตรแท้จะช่วยปกป้องเราต่อเมื่อเราช่วยตัวเองไม่ได้

คนเทียมมิตร.. ในพระไตรปิฎกว่าคนเทียมมิตรเอาโรคเอาเปรียบตลอดเวลา นี่ก็เหมือนกัน
เราปรารถนาความสุข ความสุข เห็นไหม แท้หรือเทียม ถ้าความสุขเทียมๆ เราปรารถนาสิ่งใดใน
โลกนี้ ปรารถนาว่าเป็นความสุขๆ เราหาความสุขกันไม่ใช่ความสุขที่แท้จริง เราจะหาความสุขที่
แท้จริงเรามาค้นหาตัวเอง

ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิเสธหมดนะ ปฏิเสธลัทธิ ปฏิเสธเทพ
เจ้า ปฏิเสธทุกอย่างเลย พระพุทธเจ้าปฏิเสธหมด เพราะว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว การกระทำ
เท่านั้น อริยทรัพย์ เห็นไหม อริยทรัพย์ สัจจะความจริงอันนี้มันจะค้นคว้ามาในตามความเป็นจริง
ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิเสธทุกอย่าง อย่างนะ แต่
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้เราค้นคว้าหาตัวเอง ให้เราค้นคว้านะ ให้เราช่วยเหลือตัวเอง

ดูการศึกษาทางโลกนะ เวลาการศึกษาทางโลกเขาศึกษาทำวิจัยต่างๆ เขาเข้าใจทุกๆ อย่าง
หมดเลย เช่นทางการแพทย์เขาศึกษาร่างกายของมนุษย์ เขาศึกษาหมดเลย แต่! แต่ศึกษานะ เวลา
เราเจ็บไข้ได้ป่วยเราไปหาใครล่ะ? เราก็ไปหาหมอใช่ไหม? แต่เวลาหาหมอ เวลารักษาคนไข้หาย

ก็คนไข้หายจากโรคร้ายไข้เจ็บ แต่เวลาถึงที่สุดแล้วทั้งคนไข้และหมอก็ต้อง.. นี่ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด ก็ต้องสิ้นสุดตามอายุขัยไป เห็นไหม

การศึกษาทางโลก นี่ความสุขทางโลก ความสุขทางโลก ฉะนั้น ที่เรามาอยู่วัดอยู่วากัน เรามาเพื่อปฏิบัติกัน เราจะมาค้นหาตามความเป็นจริงของเรา ถ้าค้นหาตามความเป็นจริงของเรา ใครค้นหาใจของตัวเองเจอ ถ้าใครค้นหาใจของตัวเองเจอคือทำความสงบของใจได้ ถ้าใครทำความสงบของใจได้จะ อืม!

เวลาเราบอกว่านาย ก. นาย ข. นาย ง. นี่มันเป็นในทะเบียนบ้านนะ เวลาทะเบียนบ้านเขาเปลี่ยนชื่อ เขาเปลี่ยนของเขาไปแล้วนะ แต่เวลาเราไปค้นจิตเราเจอ จิตมันชื่ออะไร? จิตเรานี่ชื่ออะไร ความรู้สึกของคนมันชื่ออะไร? ความรู้สึกของคนนะ นี่สัมมาสมาธิ ถ้าเราค้นหาจิตของเราเจอ เห็นไหม นี่ความจริงอยู่ที่นี้ ชีวิตมันอยู่ที่นี้

ชีวิต เห็นไหม ชีวิตคืออะไร? ชีวิตคือปฏิสนธิจิต ปฏิสนธิจิตมันปฏิสนธิมาเกิดเป็นมนุษย์ เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม นี่ปฏิสนธิอันนี้ จิตตัวนี้ ชีวะนี้ ชีวิตต้องมีจิตก่อน พอมีจิตก่อน ปฏิสนธิในอะไร?

นี่โอปปาติกะ เวลาเกิดเป็นเทวดา เป็น โอปปาติกะ เกิดเป็นมนุษย์ต้องมีพ่อแม่ ตั้งแต่ไข่ของแม่ใบเดียวมันนะ มันวิวัฒนาการขึ้นมาจนเป็นมนุษย์ขึ้นมา มันอาศัยอะไรล่ะ? อาศัยเวรกรรม เวรกรรมเพราะอะไร? เพราะเกิดจากพ่อจากแม่ ถ้าไม่มีพ่อแม่ แล้วไม่มีปฏิสนธิจิตก็เกิดไม่ได้ เห็นไหม

มีไข่กับสเปิร์ม แต่ถ้าไม่มีปฏิสนธิจิต ไม่มีปฏิสนธิวิญญานขึ้นมาเกิดไม่ได้ เกิดไม่ได้ เพราะอะไร? เพราะการเกิดมันต้องมีใจ แล้วใจดวงนี้เกิดมาปรารถนาความสุข เกลียดความทุกข์ .. ปรารถนาความสุข เกลียดความทุกข์ แล้วหาความสุขกันอย่างไร? หาความสุขกันอย่างไร? ยังไม่เข้าใจว่าอะไรเป็นสุข ไม่เป็นสุขเลย

นี่จะมั่งมีมีความสุขเราก็สุข จะมีสถานะเราก็จะสุข จะมีเพื่อนฝูงมากเราก็จะสุข จะมีข้าวงเงินทองแล้วจะสุข จริงหรือเปล่า? มันเป็นของชั่วคราว เห็นไหม นี่ใจคนเทียมมิตร มิตรเทียมมิตรไม่ใช่มิตรแท้ ถ้ามิตรแท้มันจะปกป้องเรานะ ดูแลเรา มิตรแท้จะรักมาก มิตรแท้จะคอยดูแลคอยปกป้อง

สติ! ถ้ามันมีสติ เรายกขาจิตเราได้อ้อ ถ้ามีธรรมะอยู่ในหัวใจ นี่ถ้าจิตมันอึดเต็มของมัน เห็นไหม มันอึดเต็มของมัน มันไม่หิวกระหาย พอไม่หิวกระหายมันก็ไม่เสวยอารมณ์ที่มีแต่ความทุกข์ เวลาเสวยอารมณ์ เสวยความโลภ ความโกรธ ความหลงนะ ความลึกลับสงสัย ความวิตกกังวล นี่คิดๆ มันเสวย มันเสวย มันคิดของมัน ทุกข์! ทุกข์! ทุกข์น่าดูเลย เห็นไหม มิตรไม่ใช่มิตรแท้

ถ้ามิตรแท้จะมีสติ มีสัมปชัญญะ นี่พอมีสตินะคิดแล้วคิดอีก คิดแล้วคิดเล่า พอมีสติมันพ้นความคิดของเรา พอความคิดนะ คิดอย่างนี้หลายรอบแล้ว คิดอย่างนี้ที่ไรก็เจ็บช้ำน้ำใจทุกที แต่มันก็อดไม่ได้ มันอดไม่ได้ เห็นไหม อดไม่ได้เรามีสติ อดไม่ได้เราก็อหาเหตุหาผลสิ

นี่คิดแล้วเรื่องมันก็ผ่านไปแล้ว ถ้าเราไม่ได้รับข้อมูลนี้ เราก็จะไม่มีความรู้สักอย่างนี้ แล้วเรื่องนี้มันผ่านไปแล้ว มันเป็นอดีตไปแล้ว นี่แล้วถ้าอดีตไปแล้ว ถ้ามันมีสตินะ มันมีสติ มันมีปัญญา มันจะมีเหตุมีผล พอมีเหตุมีผลนะมันเห็นโทษของมัน มันก็คลาย มันก็เริ่มไม่คิด เริ่มปล่อย เริ่มวาง เริ่มปล่อย เริ่มวาง เห็นไหม นี่มิตรแท้!

มิตรแท้จะหาความสุข แล้วพอมันสงบเข้ามานะ พอจิตมันสงบเข้ามา แก้ว แหวน เงิน ทองก็อยู่ที่นั่น สมบัติพัสดานก็อยู่ที่นั่น สถานะก็อยู่ที่นั่น ตัวเองมีความสุข เห็นไหม ความสุขที่แท้จริงมันอยู่ที่นั่น แต่มันไขว่คว้าหาได้ยากนัก มันจะต้องลงทุนลงแรงด้วยตัวของเราเอง เวลาเราไปวัดไปวา เราฟังเทศน์ฟังธรรม พอมันพอใจเราก็มีความสุขสบายใจ เห็นไหม เป็นอามิส

เวลาทำบุญกุศล เรามีความสุขไปทำบุญกุศล โอ้อโฮ.. สภาวะแวดล้อมมันน่าชื่นใจมาก อู้สู .. มีความสุขมาก ก็เท่านั้นแหละ แล้วต่อไปล่ะ? ต่อไปทำอะไรต่อ เห็นไหม แต่ถ้ามันมีสติปัญญาของมัน มันรักษาของมัน มันดูแลของมัน มันอยู่ของมัน นี่การลงทุนลงแรงทำได้ยาก แต่ถ้าเราลงทุนลงแรง

“ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ”

เรามีเหตุมีผล มีสติ มีปัญญาของเรา เราจะรักษาของเราได้ เราไม่ต้องอาศัยใคร ไม่เราอิงใคร นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “ปัจจุตัง สันทิฏฐิ โภ” จิตดวงนั้นจะพัฒนาจิตดวงนั้นขึ้นมา พอจิตดวงนั้นพัฒนาขึ้นมาจนมีผละ มีกำลังของมันขึ้นมา จิตดวงนั้นจะออกทำงาน

นี่สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ แต่ถ้าไม่มีสมาธิ ภาวนามยปัญญาไม่มี เกิดไม่ได้ ภาวนามยปัญญา เกิดบนสัมมาสมาธิ เกิดบนจิตที่มันไม่มีกิเลสจรมมา.. เกิดมาโดยที่กิเลสมันจรมมา มันมีความโลภ ความโกรธ ความหลงใช่ไหม? เวลาปฏิบัติมันก็ว่าง เห็นไหม มิตรเทียม ว่างไปหมดเลย จินตนาการไปหมดเลย แล้วมันก็เกิดจิตมยปัญญาใช่ไหม? นิพพานบอกว่าว่าง นิพพานบอกมีความสุข เราก็มีความสุขอย่างนั้นแหละ โอ๊ย.. ขนพองสยองเกล้า โอ๊ย.. มีความสุขมากเลย แล้วอะไรเป็นเหตุเป็นผลล่ะ?

เวลากิเลสนะ เวลาจิตใจเราเข้มแข็งกิเลสมันก็หลบตัว กิเลสที่กำลังมันมา คุณสิกระแสน้ำ มาโครทานมันอยู่ เวลาอารมณ์รุนแรงมานี้โครทานมันอยู่ แต่ถ้าเวลาจิตใจเราเข้มแข็งเราปกป้องได้ เราทานได้ เราก็โอ้โฮ.. มันว่าง เห็นไหม ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ แต่เหตุมันยังไม่สมมูลกับมัน

นี่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “เราตรัสรู้เองโดยชอบ”

โดยชอบและโดยไม่ชอบ โดยไม่ชอบคือจำมา ไปจินตนาการมา ไปอ้างอิงมา มันไม่ชอบ มันไม่ชอบเพราะอะไร? เพราะถ้าใจไม่สงบเข้ามา ปัญญาที่มันอยู่ในมรรค ๘ เห็นไหม สัมมาสมาธิ ถ้าไม่มีสัมมาสมาธิ มรรค ๘ มันสมบูรณ์ไปไม่ได้ ถ้าอย่างนั้นสัมมาสมาธิมันมาจากไหนล่ะ? พอสัมมาสมาธิระจิดมันอึดเต็มของมัน มันไม่เสวยอารมณ์ ไม่หิว ไม่กระหาย ไม่เที่ยว ไปเสวยสิ่งที่นั่นทุกข์เป็นยาก มันคัด มันเลือก มันแยกมันแยะนี่ปัญญามันเกิดแล้ว พอปัญญามันเกิดนะมันเริ่มแสวงหาของมัน

นี่กิเลสๆ ความเป็นทุกข์เป็นยาก ตัวมันเป็นยักษ์เป็นมาร มันเป็นอย่างไร? มันอยู่ที่ไหน? กิเลสมันเป็นอย่างไร? นี่มันอาศัยอะไร? แล้วมันเกิดอย่างไร? แล้วมันถึงครอบคลุมเราอยู่นี่มันทำอย่างไร? พอจิตสงบมันพิจารณาไปในสติปัญฐาน ๔ เห็นไหม เราเกิดเป็นมนุษย์เราก็อาศัยร่างกายออกทำหน้าที่การทำงาน ออกหาความสุขต่างๆ ก็อาศัยร่างกายนี้ ถ้าจิตใจไม่คิด ร่างกายนี้ก็ไปไม่ได้ ถ้าจิตใจมันคิด มันต้องการ มันปรารถนา ร่างกายนี้ก็ขยับตามมันไป ร่างกายนี้ก็เป็นธาตุ ๔ เท่านั้นเอง

เวลาเป็นความคิด ความคิดก็เป็นขั้น ๕ แล้วตัวจิต ตัววิชามันอยู่ที่ไหนล่ะ? นี่สิ่งความคิด ความปรุง ความแต่งต่างๆ มันก็อาศัยร่างกายนี้ออกไป นี่กายกรรม วาจากรรม มโนกรรม นี่เวลากิเลสมันอาศัยอะไร? มันก็อาศัยความเคลื่อนไหวร่างกายนี้แหละออกมาเหมือนกัน เวลา

อาศัยร่างกาย พอเวลาจิตมันสงบเข้ามา มันสงบชั่วคราว เห็นไหม สงบแต่มันไม่ได้แก้ไข ถึงบอก
ว่าเวลาจิตสงบแล้วนี่สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ แต่ถ้าไม่มีสมาธิ ปัญญาเกิดไม่ได้

ปัญญาที่เป็นภาวนามยปัญญานะ ปัญญาที่เป็นโลกุตตรปัญญา ปัญญาที่เป็นปัญญาฆ่า
กิเลสนะ แต่ถ้าเป็นสัญญาเกิดได้ สัญญาไม่ต้องไปคิดมันหรือกมันมีอยู่แล้ว มันคว้า มันจับมาอยู่
แล้ว แต่ถ้าจิตมันสงบแล้วนี่มันไม่จับ มันไม่คว้า ไม่เอาสิ่งใดเป็นทุกข์เป็นภัยมาใส่ใจมัน แล้วมัน
จะใช้ปัญญาอย่างไรล่ะ? ปัญญาอย่างไรมันจะออกล่ะ?

นี่เวลาที่มันไหลมานะมันเป็นอนุสัย มันไหลมา เวลาความคิดโดยสัญชาตญาณมันพุ่งไป
เลย นี่มันพร้อมกับกิเลสไปตลอดเวลา แต่เวลาจิตมันสงบแล้วมันแยกแยะแล้ว นี่สิ่งที่เป็นกาย
เป็นอย่างไร? สิ่งที่เป็นเวทนาเป็นอย่างไร? สิ่งที่เป็นจิตเป็นอย่างไร? ธรรมารมณ์ อารมณ์
ความรู้สึกมันเป็นอย่างไร?

เพราะมีสติปัญญามันจับต้องได้ มันจับห้วงโหมยได้ พอมันจับห้วงโหมยได้มันก็มาไต่สวน
สอบสวน พอไต่สวนสอบสวน กิเลสก็คือความผิดอันนั้นแหละ ถ้ามันไต่สวนสอบสวนจนมัน
เป็นความถูกต้องใช้ไหม? ความถูกต้องมันก็คลายออก มันไม่ทำอย่างนั้นอีก พอคลายออก
สังโยชน์ที่ร้อยรัดอยู่เวลามันขาดออกไปมันสมุจเฉทปหาน นี่ใจภาวนามยปัญญา

“ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ”

ถ้าเอ็งไม่มีเหตุเอาธรรมอะไรมา ก็จำมาไง จำขามา ก็อบปีขามา แล้วมันเป็นความผิด
ใหม่ล่ะ? การศึกษาเป็นสุตมยปัญญา เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูดนะ เราศึกษามาเพื่อปฏิบัตินะ เรา
ไม่ใช่ศึกษามายึดว่าเป็นความรู้ของเรา เราเรียนหนังสือจบมา ไม่ทำงานเรามีเงินใช้ไหม? เรา
เรียนมาจบแล้วเราก็ต้องทำงานของเรา เอามาทำงาน

จิตเวลาเราศึกษามาแล้ว เรารู้ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ธรรมของเรา
ยังไม่มี แต่ถ้าเราทำของเราขึ้นมา ธรรมของเรามีขึ้นมา มันยืนขึ้นมาได้ เห็นไหม เวลามัน
พัฒนาการของมัน มันชำระกิเลสของมันไป

ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ นี่มันมีเหตุมีผลของมัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้
เองโดยชอบ การประพฤติปฏิบัติของเรา ถ้าเป็นความจริง เห็นไหม มรรคญาณ มรรคสามัคคีมัน

ทำลายกิเลสเรา เวลากิเลสเราขาดไปจากใจ กิเลสมันขาดไปโดยชอบ! โดยชอบธรรม โดยความเป็นจริง นี่สุขอย่างนี้ที่เราปรารถนากัน

คนเราเกิดมานี้เกลียดความทุกข์ ปรารถนาความสุข แต่ก็หาความสุขกันทางโลกๆ แต่ในพุทธศาสนาหาความสุขตามความเป็นจริง แล้วต้องเอาความจริงด้วย ถ้ามันเป็นความจริงแล้วนะ มันข้ามภพข้ามชาติ ถ้าจิตเรายังไม่ถึงโสดาบันนะ ยังเกิดตายๆ นี่ไม่มีต้น ไม่มีปลาย คือมันเป็นธรรมชาติอย่างนี้ การเกิดและการตายเป็นธรรมชาติอันหนึ่ง มันจะเป็นธรรมชาติเพราะจิตมันมีแรงขับอยู่ มันเป็นสสารที่มีชีวิตที่มันจะหมุนไปตามกระแสของวัฏฏะ มันไม่มีวันจบสิ้นหรือ แต่ถ้าเป็นโสดาบันนะอีก ๗ ชาติ เห็นไหม

นี่มันข้ามภพข้ามชาติอย่างนี้ไง อีก ๗ ชาติ แต่ถ้าพูดถึงสภิกขาคามี อนาคามีล่ะ? นี่อนาคามีอีกชาตินั้น ถ้าจบก็จบเลย แล้วถ้าสิ้นสุดแห่งทุกข์ที่นี้ล่ะ? ถ้ามันไม่เกิดไม่เกิดอย่างไร? คนอื่นเขาต้องเดินไป จิตออกจากร่างไปเขาต้องขับเคลื่อนไป เขาต้องปฏิสนธิ เขาต้องเกิดแน่นอน แล้วจิตเราที่มันสิ้นกิเลสแล้วมันจะไม่เกิดอย่างไร? มันขาดช่วงอย่างไร? มันดับสิ้นอย่างไร? แล้วมันอยู่ของมันอย่างไร? เห็นไหม สุขแท้ๆ ที่เราจะแสวงหากัน แล้วมันหาที่ไหนล่ะ?

ต้นทุนคือความรู้สึก คือใจนี้แหละ ใจนี่จะเป็น ใจนี่มาเกิด แล้วใจนี้จะรับรู้รู้สึก แล้วใจนี้มันจะเป็นของมัน แล้วใจนี้ต้องทำ มาทุกข์มายากกัน มาค้นหาตัวเองกัน มาปฏิบัติกันก็เพื่อใจดวงนี้ เอวัง